

## „EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

## „Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.  
za polu leta „3.—“ „4.50“  
za četrt leta „1.50“ „2.25“  
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,  
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.  
Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne osira.

## EDINOST

Oglas in oznanila se račune po 3 nov  
vredici v petiti; za naslove z debelimi  
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga  
obseglo navadnih vrstic.  
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.  
se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza  
Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti  
frankovano ker ne frankovana se ne spre-  
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pro-  
jema upravnštvo P. Piazza Caserma št. 2  
Odpriete reklamacije o proste poštnice.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

## Deželna ali narodna avtonomija?

I.

„Novice“ so prinesle v svoji 11. letošnji številki članek, baveč se z uprašanjem, ki je po našem menenju za nas Slovence sedaj najvažnejše. Članek „Novice“ dokazuje, da bi bilo razširjenje delokroga deželnih zborov le na kvar vsem avstrijskim slovanskim narodom, ne izvemši Čehov in Poljakov, koja naroda sta mejami najhujša deželna avtonomista. Največjo nevarnost značilo bi pa razširjenje delokroga deželnih zborov za nas Slovence. Dasi nas je tako malo številce, vendar nas je nemila usoda tako razmetala na vse štiri vetrove sveta, da nam je pošiljati zastopnike svoje v nič manje, nego 6 deželnih zborov. In v enem samem teh deželnih zborov — v Kranjskem — imamo Slovenci večino, dočim po drugih deželnih zastopih gospodujejo naši nasprotniki. „Novice“ sicer pravijo, da samo v štirih, češ, da je v goriškem deželnem zboru enakost glasov. No, kdor le nekoliko pozna način poslovanja deželnega odbora goriškega in kdor je imel le en samkrat priliko biti navzoč pri kaki seji deželnega zbora tam ob bregovih zelene „Soče“, ta se je že davno uveril, da v imenovanem deželnem zastopu je pač enakost gledè števila poslaniških glasov, nikar pa glede veljave naših poslancev, še manje pa gledè veljave našega jezika: tu govoriti o enakopravnosti obeh narodnosti bila bi le neslana in neumestna šala. Toliko v popolnitev trditve „Novice“. „Novice“ dokazujejo tudi, da niti v deželnem zboru kranjskem — kar je sicer javna tajnost — ni tako, kakor bi moralo biti; niti tu nismo taki gospodarji, kakoršni bi morali biti in kakoršni bi tudi prav lahko bili, kajti tudi tu so dosegli isti činitelji, kojim velja geslo „Divide et impera“, da nad zaslepljenostjo

obeh slovenskih strank plava zli duh — nemškega upliva.

Nekako tak zmisel ima skupna slika „Novice“ članka o naših deželnih zbora. Članek prišel je naravno do jako resnih zaključkov, ki nam dajo mnogo misliti. In sicer: Slovenci nimamo nič dobrega pričakovati od deželnih zborov v političnem obziru in da bi bilo vsako razširjenje deželne avtonomije Slovincem le v škodo. Slovani avstrijski smo se preveč zverovali v deželno avtonomijo; teženje Poljakov in Čehov po deželni avtonomiji pa je največ krivo, da še sedaj nimamo izvršilnega zakona k članu XIX. osnovnih zakonov, da: mi bi že imeli tak izvršilni zakon že davno, da se niso temu uprli Čehi in Poljaki v državnem zboru. Po takem je vidno, da niso krivi le grof Taaffe in levičarji, da se za nas Slovence še ne izvaja narodna enakopravnost, temveč v veliki meri slovanska nesloga in pa pogajanje za nesrečno deželno avtonomijo, kakor bi od nje bila zavisna vse blaginja avstrijskih Slovanov.

Ako bi naši nasprotniki vedeli kako ugodna jim je deželna avtonomija, gotovo bi napeli vse žile, da se vsa važna upravljanja prenese v deželne zbore. Uprav liberalci so se oglašili letos prvi, zahtevajoč, da se morajo sklicati deželni zbori, ker jim je bilo do tega, da ohranijo tem zastopom veljavo, kajti ti poslednji utegnejo postati v kratkem ugodno orodje za pomenjevanje Slovanov. — „Novice“ pravijo nadalje:

„Zaradi tega pa ne moremo biti posebnost, da se v deželnih zbora vlečejo na dan visoka politična vprašanja. S tem se le kaže Nemcem pot, kako da nas ugonobijo. Ako kakega poslanca le mikajo politične debate in se čuti sposobnega za visoko politiko, naj se da vo-

liti v državni zbor, tam bode s svojimi znanostmi lahko koristil našemu narodu. Vsaj se je lani pri državnozbornih volitvah le predobro videlo, da nam gre hudo za dobre državno-zborske kandidate.“

Slednjič svetujejo „Novice“, da naj se deželni zbori pred vsem pečajo z narodno-gospodarskimi uprašanji; ker imajo v tem obziru obširen delokrog. Narodno-gospodarska upravljanja so v tesni zvezi z narodnimi; kajti narod, ki propade v gospodarskem oziru, se nikakor ne more izogniti političnemu propadu. Zato pa pozivlja članek deželne poslance, da obrnejo pozornost svojo v prvi vrsti narodnemu gospodarstvu in da se bavijo s političnimi uprašanji le toliko, kolikor je neobhodno potrebno. Pri vsakem političnem uprašanju pa naj bodo previdni, da ne ustvarijo nevarnega prejuda. In da se to ne zgodi, treba da se o vsaki stvari popred posvetujejo skupno. V politiki se rada mašuje vsaka nepremišljenost.

Tako smo na kratko narisali zmisel članka v „Novicah“, ki je mej tukajšnjimi politiki napravil kolikor toliko senzacije. Predmet članka pa je tudi velike velike, morda odločilne važnosti za bodočnost naroda slovenskega.

Veliko kazalo je na križpotju — na jedni strani vodi pot do deželne avtonomije, na drugo stran pa do narodne avtonomije — a članek je velik, od daleč viden prst, kažoč nam na poslednjo pot.

Članek ni ostal brez odgovora: kakor ob vsakem uprašanju, so tudi ob tem tem različna menenja. Rezki odgovor, priobčen v „Slov. Narodu“, načrtamo prihodnjič, da spoznamo obojna, nasprotna si menenja.

Potem pa porečemo tudi mi dve besedi, ker smo uverjeni, da je dolžnost vsem slovenskim listom, da rečejo svojo o tem,

za nas najresnejšem uprašanju. Vsakdo naj govori mirno in resno, kakor mu velevala vest in prepričanje, brez ozira na desno ali levo.

Pri tem morda vendar ne bo zamero ni na jedno ni na drugo stran, ako govorimo stvarno ob takem stvarnem uprašanju.

## Interpelacija

posl. Volariča in tovarišev do visoke vlade, predložena v seji deželnega zbora v Poreču dne 12. marca 1892.

Koj s prvega začetka in že za časa sv. Cirila in Metoda napadal se je in sumničil staroslovenski bogoslužbeni jezik in tudi danes se trudijo, da bi ga iz istih razlogov potisnili iz naših cerkv in da bi ga izruli pri nas. Politiški razlogi, nasprotstva Nemcev in Latinov, koji neprijaznim okom v obče motre vsaki napredek in razvoj Slovanov; strankarsko korist, kriva obrekovanja licemercev in plitvih umov, da se s tem moti čistost vere, bogoljubnega čutstva in jedinstva rimske Cerkve, in podla osobna mržnja: to so uzroki, radi kojih se je, kakor nas zgodovina uči, toliko kričalo in se kriti ozirom na privilegij, podeljen Slovanom po najvišji glavi Cerkve, rimskem papežu ali kakor pravi Benedikt XIV. „Ex pastoralium munere“ od 17 avgusta 1754: „fidei ac religionis Nationi Illyricae“? Že Jvan VIII. je pisal Svatopluku v letu 880.: „nec sanas fidei vel doctrinae aliquid obstat sive missas in eadem slavonica lingua canere sive . . . alia horarum officia omnia psalere.“ In na to: litteras slavonicas, quibus Deo laudes debitas resonant, jure laudamus.“ Sveti zbor do Prop. Fide opozoril je dne 29. septembra 1804 naše škofe na okolo in Rakamaroviča, biskupa Osorskega, posebe, koji se je protivil staroslovenski službi.

priti in se res vrnil nekaj dni poprej. Mnogo je plesal s svojo sosedo Švicarko, kakor smo vsi sodili, da mora biti rdeča maska, ki se je vedno vrtela okoli njega in okolu nas. Vijola je bila vsak trenutek bolj ljubosumna.

Dogovorili smo se, da v polnočnem počitku nekoliko skupno povečerjamo. Polnoči pride. Vse je že sedelo v raznih skupinah. Mi dva z Josipinko sva ostala sama. Srečka ni bilo nikjer in Vijole tudi ne. Ko ju greva iskat, dobiva Vijolo v skrajnem kotu dvorane za zavesami ihteo. Komaj sva jo spravila domov.

Pozneje je pripovedovala, da se je usled sumnje skrila in pošlušala, kaj neki se pogovarjata Srečko in dozdevna rmenolasa gospica. Res je ona govorila z njim taka goreče, tako zaupljivo, da je Vijola morala misliti na kakšno pobiljno znanje mej njima. Šla sta ravno mimo onega okna, ko ga je podražila, kaj poreče Vijola, ker ni pri nji? A on je rekel:

„Ko si ti pri meni, draga, sem srečen. Saj sva malokedaj skupaj.“

Še tesneje se ga je oklenila mej rajajočo množico. Vijoli se je zavrtilo pred očmi.

Od tedaj se je še z večjo marljivostjo lotila svojega poklica. Samo lahka bledica na cvetočem lici kazala je tajno bolelost.

## PODLISTEK.

## Z letovišča.

Novelica, spisal Slavoljub Dobrávec.

Srpanova vročina prežene marsikoga iz pražnega mesta na deželo v prijetni hlad. Razna sloveča letovišča se polnijo dan za dnem. Komur pa čas ali morda celo kake druge okoliščine ne dopuščajo, da bi poiskal svetovno znano letovišče, preseli se za nekaj tednov v kak idiličen kraj na deželo. Slednjič je pač isto, če so letoviščniki prebili „dobo kislh kumar“ v Ischl-u, Karlovih varih ali pa v kakem neznatnem kotiču slovenske zemlje, samo da se vračajo na svoja prejšnja mesta z zavestjo: dobro je bilo!

Ko sem pred nekaj leti krenil zvečer s svojega običnega izprehoda domov, srečam mej šetajočo gospodo znan obraz. V prvem hipu nisem mogel biti na čistem, kje sem nekoč videl to žensko lice. Bila je lepa ženska, visoke rasti, temnih las v odevetajoči dekliški dobi. Nehote dvignem pokrivalo in pozdravim skoro v zadregi, da li se spodobi. Gospica je hodila sama. Prijazno odzdravi in stopi korak bližje. Toda, kakor prej jaz, tako se tudi ona ustavi, ustraši svoje prenatrjenosti.

„O, gospod Slavo!“, vsklikne in se mi približa, „zdravi, gospod kolega!“

„Gospica Vijola! Vi tukaj?“ začudim se jaz hoteč poljubiti drobne prste, česar pa ni dovolila. Mimoidoči šetaleci so se zvedavo ozirali na naju. Saj je mestne razkošenosti nevajenim ljudem v tistem kotičku na deželi vsaka malenkost dovolj, da je obdelujejo po več časa. Kaj neki bi počeli družega. Oba sva vedela, da bo de nekaj dni mej letoviščniki govorica o najinem sestanku, a nič nama ni bilo za to. Krenila sva na stranko poljeko stezo in v zaupnem pogovoru drug drugemu budila srečne prošlosti sladke spomine. —

V primorskem mestu stanovala je nekaj gospica Vijola nasproti mojega bivališča. Z meni dobro znano Josipinko, hčerko imovitih slovenskih roditeljev, bili sta dobri prijateljici. Mnogokrat sta sodelovali na oknu njenega bivališča ter se šalili preko ulice z menoj, svojim sosedom. Vijola je že tedaj posvetila svoje moči v prospeh ljudski izobraženosti: bila je učiteljica. Z Josipinko sta se poznali že iz mladih let. Plemenito srce Vijolino topilo se je tedaj v veselji, kakor se topi vrtničin razvijajoči se cvet v jutranji rosi. Ljubila je gorko in čutila blagodejno slast srca — zavest, da je ljubljena. Mlad zemljemerec Srečko C. z izvrstnimi svedočbami, pri-

merno službo in najlepšimi nadami v bodočnost šetal se je z njo o divnih pomladnih večerih, on se je veselil njene ljubezni.

Kdor še ni skušil večernega hladu ob morskem bregu, ko diha človeku v lice pomladno življenje, ko je nebo vedro, posuto z nebrojnimi zvezdami, zrak miren in vonjav, kdor še ni tega skušil — trde Primorci — ne ve, kaj je poezija.

V mehkeem naročju gorke ljubezni minila je Vijoli pomlad, minilo soparno poletje in približala se jesen. Tedaj se je priselila v bližino mladega zemljemerca nova družina; govorili so, da so Švicarji. Vijola je to pripovedovala svoji znanki zelo ravnodušno in prav tako patetiški dostavila, da je videti sestra Srečkove sosedice krasotica; le močne rumenkasti lasje in prevelika bledost ji ne prijaajo. Trdili so, da je zelo imovita. Lepa tujka pa tudi ni bila slepa za mladega sosedo. Ko je Vijola nekoč opazila na ulici, kako prijazno je odzdravila Srečku, skrčilo se ji je srce. Vender je zaupala v stalnost svoje ljubezni. Nikdar ni njemu vsled tega očitala najmanjšega greha, — a srčni mir je zginil.

O pustu smo sklenili obiskati nek maskiran ples. Srečko je bil tisti čas nekaj dni na dopustu, a obljubil je



božji, da se nekateri mej duhovščino „de rito slavo“ počeli zanemarjati glagolico in je zaukazal „d' invigilare, perchè si conservi un rito, che fu di tanto vantaggio alla cattolica religione, perchè l'eresie del secolo XVI. non penetrassero in codeste regioni“; a zaključuje je zapovedal: „Sara poi una sollecitudine per le conservazione del rito slavolatino il rendere istruita questa sagra Congregazione del presente stato di detto rito e di ciò, che possa farsi per vivificarlo onde si conservi e mantenga ad onore della nazione ed a vantaggio della santa nostra religione“.

Po sebi spadata seveda ta predmet in to uprašanje izključljivo v Cerkev in pred cerkveno oblast, to je, pred rimsko stolico in podpisani ne bi si usojali dotikati se teh uprašanj, tem manje spregovoriti besedo o njiju v zboru, da se ne bi — drugi vnanji faktorji, zlasti pa vlada vtikala v takova notranja cerkvena uprašanja, koja so izven njenega delokroga, koja so v najožji zvezi z najuzvišenejšimi zakramenti naše svete vere, ter si s tem prisvajala pravo žaliti bogoljubno nprav našega ljudstva ter stavljaljati zapreke njega vnanjemu narodnemu razvoju, zagotovljenemu mu po postavi. V toliko torej, kolikor posezajo vlada in njeni organi v to uprašanje, ter se postavljajo zunanje poteškoče, ali pa se zavira svobodni razvitek glagolice, mislimo, da ne bi zadovoljili svoji poslanski dolžnosti, ako ne povzdignemo glas svoj v pomirjenje našega dobrega in pobožnega ljudstva, kadar koli se zlorabi cerkev in služba božja v to jedino in konečno svrhu, da se uduši narodna samozavest v našem ljudstvu, da se izpodrine naš jezik, in s tem da se zadá, ako je le mogoče, smrtni udarec našem narodnemu obstanku.

Diplomatiškim spletkam in nastojanju ter vzpodbujanju c. k. avstro-ogerske vlade pripisujejo se javno, počenši od leta 1887., vse one poteškoče, došle od katere koli strani, koje se v naši državi postavljajo porabi in zopetnemu oživiljenju slovenskega cerkvenega jezika, ali kakor se pravi navadno, če tudi ne točno: glagolskega bogoslužja. Iz-mej posebnih in izrednih činjenic v naši pokrajini naj omenimo le to, da se našim glasilom prepoveduje črhiniti le eno samo besedico o glagolici ter se konfiskujejo, ako le spregovore v obrambo tega našega privilegija, ali ako prinesejo v javnost kako zgodovinsko činjenico, na kojoj mi od nekdanj opiramo svoje

Na pomlad je prosila premeščanja. Kmalu potem je ostavila ljubljene stariše, za katere je do sedaj po možnosti skrbela, in šla iz krajev tožnih spominov na novo službo. Tudi mene je usoda zanesla potem zopet mej slovensko ljudstvo, in ista usoda, ki je tudi meni nekdanj kazala cvetoče jutro ljubezni, ločila me je od ljubljene Josipinke. —

„Gospod Slavo,“ pretrže Vijola nit pogovora sredi odkritih mnogih spominov lepih nekdanjih trenotkov — „veste li, da se je Josipinka omožila!“

„Da, gospica“ — pritrdim. „Ista usoda kakor Vas pregnaja tudi mene.“

„Socium doloris!“ dostavi mehanično. „Treba, da se vrneva. Noč je že!“

Glejte, kako ljubo miglja večernica na obzorji. Zdi se mi skoro kot nekdanj, ko smo šetali ob morski obali.“

— „Le z nekoliko drugačnimi čutili in drugimi nadami kot sedaj“ — dostavim.

„Da, res!“ začne zopet ona. „Bili so lepi časi in pošli. Sedaj nama pa kaže zahajajoči mesec od morja rožičke. Ironija! Celo narava nama hoče nagajati. Mene ne veseli nič več na svetu. Jedina zadača mi je, pomagati trpečemu človeštvu z lučjo izobrazbe. To mi nadomešča nekdanjo ljubezen.“

(Dalje prih.)

pravo, da nam je slobodno „glagolati“ v pokrajini, dočim se dopušča italijanskim ali v obče nam protivnim glasilom, da napadajo našo narodno svobodščino, da grde glagolico in da z blatom ometajo vse, kar je nam sveto milo in drago.

Pred vsem moramo naglašati, da tu ni niti govora o tem, kakor da bi hoteli uvesti kakov novi običaj v to pokrajino, temveč o stari, od nekdanj zakonito obstoječi svobodščini, dani našim cerkvam: rabiti glagolico pri službi božji, kajti mi spadamo mej one „gentes Illiricae quae longe lateque per Europam diffusae sunt“, za koje je dal tiskati Inocenc X. „Breviarium Illyricum“ in ker se tudi prištevamo mi, naše cerkve, naša mesta in naše pokrajine onim: „ubi hoc temus praefato idiomate (slavonico) celebratum fuit“, za koje je Urban VIII. z bulo od 26. aprila 1631 „Ecclesia Catholica“ preskrbel novi „Missale idiomate slavonico“.

(Dalje prih.)

## Isterski deželni zbor.

III. seja dne 12. marca.

Predseduje dr. Campitelli. Vlado zastopa vitez Eluschegg. Navzočih 23 poslancev.

Dr. Vergottini prečita zapisnik prve seje.

Posl. dr. Volarić omenja k zapisniku, da v njem ne stoji, da se je poleg „eviva“ vskliknilo cesarju tudi „živio“. Bilo nas je samo 10, ali jaz imam vender tako krepak glas, da bi se ga bilo čulo tudi pri mnogo večjem številu. Tudi ni v zapisniku omenjeno, da je zastopnik vlade govoril v italijanskem in hrvatskem jeziku. Ako se že nas tako prezira, toda vlade ne bi se smelo in zato zahtevam, da se zapisnik popravi v tem smislu, da se pa tudi v stenografično poročilo stavi oni nagovor vladnega zastopnika od besede do besede. Dalje zahtevam tudi, da se zapisniki sestavljajo in prijavljajo tudi v hrvatskem jeziku.

Pri tej priliki omenja dr. Volarić: „da nam je vlada zopet poslala v zbor istega zastopnika, kateri po vsem svojem delovanju, strankarstvu in celej prošlosti ne bi smel biti na tem mestu; človek, kateri je, kakor lahko s pričami dokazem, prepeval ono izdajsko: „Va fuori d' Italia, va fuori stranier“. Napev te pesmi mi ni znan, a dobro ga pozna vitez Elluschegg.“ (Veselo na levi).

Predsednik pretrže govornika večkrat, češ, da se mu dozdeva, da ne govori k zapisniku, grozeč mu, da mu odvzame besedo, kar je zahtevala tudi večina — to pa govornika ni motilo.

Vladni zastopnik izjavlja, da se strinja s predgovornikom v zadevi zapisnika, da pa odbija napade na njegovo osebo. V svojem delovanju da bode vedno nepristransk.

Dr. Vergottini izjavlja nasproti vladnemu zastopniku (odnosno dr. Volariću) da se piše zapisnik v službenem ital. jeziku in da on ne bode tujih izrazov vpisaval.

Prečita in potrdi se potem zapisnik II. seje brez ugovora.

Predsednik naznanja, kako so se konstituirali razni odbori in katere uloge so mu došle. Med temi tudi omenja zadeve železnice Trst-Poreč, katero da bode izročil finančnemu odboru.

Posl. dr. Laginja: Večina izključila nas je letos iz vseh odborov. Železniško vprašanje pa je neizmerne važnosti. Zato predlagam, da se voli poseben železniški odbor sedmorice, v katerem naj bi bila zastopana tudi manjšina, ki zastopa večino prebivalstva. — Na ta predlog se predsednik niti ne ozira.

Predsednik tudi naznanja, da je prejel dopis deželnega sodišča tržaškega, da bi smelo kazensko postopati proti uredniku „Naše Sloge“, posl. Mandiću, vsled neke tožbe zaradi razžaljenja s tiskom.

Na to prečita posl. dr. Volarić obširno svojo interpelacijo na vlado zaradi zatiranja staroslovenščine pri cerkvenih obredih. Čitanje trajalo je tričetrt ure. Interpelacija je znamenita. Jako temeljito razpravlja to zadevo. (Interpelacijo začeli smo priobčevati danes.) Preide se na dnevni red.

a) Posl. dr. Stanić poroča o sklepnem računu za l. 1890. za tuji denar. Sprejeto.

b) Isti poroča o sklepnem računu bratovščin l. 1890. in predlaga potrditi.

Posl. dr. Volarić omenja svojih opazk k računom o bratovščinah v prejšnjih letih. Dohodki imajo se deliti na 3 enake dele ter pripadati ubožcem, cerkvi i šoli. A to se ne izvršuje. Deželnega odbora dolžnost je, na to paziti. Pojasnjuje z izgledi, da ta zadeva ni v redu, nego da obdine mnogo porabijo za druge zadeve. — Omenja slučaj, ko neki župan ni hotel izplačati dela cerkvi na hrvatsko pobotnico. Ko je bil na to obsojen, obrnil se je na dež. odbor zaradi nastalih troškov. Ta dal mu je na prosto, odtegniti iste od cerkvenega dela, da-si je župan vse zakrivil.

c) Isti poroča o sklepnem računu za 1890. in proračunu za 1892. uradniško-penzijske zaklade. — Sprejeto.

d) Posl. dr. Vergottini poroča o sklepnem računu deželnega kreditnega zavoda za l. 1890. in predlaga, da se odobri.

Posl. Jenko opozarja, kakor je manjšina že pri raznih prilikah, na veliko potratu pri deželni upravi in deželnih zavodih. Upravni troški kred. zavoda za l. 1890. znašajo nad 46.000 gld. valed uračunanih izneverjenih 30.000 gld. Vsakoletni redni upravni troški so z nad 15.000 gld. previsoki, ker delujejo dež. uradniki, plačani že iz dež. zaklade.

Kurz zadolžnic povišuje se umetno a tem, da se visoke svote deželnega denarja investujejo v zadolžnice zavoda.

Kred. zavod ne izpolnjuje zadače, pomagati kmetu, ker ne daje posojil v oni meri, kakor potrebno, posebno v dolnji Istri, češ, da nimajo zemljišča prodajne vrednosti. Zavod mora dovoliti zahtevana posojila, ako so po pravilniku zavarovana.

Poslovni jezik je italijanski, kakor bi bil zavod ustanovljen za Italijo ali samo za istrske Italijane. A kred. zavod je deželni zavod in v deželi je večina prebivalstva slovenska.

Občinam, katere upravljajo Hrvati ali Slovenci, je uprava zavoda skrajno neprijazna. Navaja slučaj, iz katerega je razvidno, kako sta kreditni zavod in deželni odbor na priprost način zaprečila, da ni dobila Hrušiška šola v Podgrajski občini prepotrebne šolskega vrta in tako zlobno zavirala napredek slovenske šole.

Občina pogodila se je namreč z lastnikom neke ograde, da kupi isto za 180 gld. i da mu izplača 100 gld., ostalih 80 gld. pa kreditnemu zavodu, pri katerem je lastnik zadolžen. Vodstvo zavoda zahtevalo je 85 gld. odplačila, a upravni svet z deželnim odborom vred nič manj nego 189 gl., da-si je bila ograda cenjena ob času posojila na 175 gld., da-si se je na to cenitev posodilo morda četrti del in da-si je bilo na dolg že več obrovkov odplačanih in da-si je bilo kreditnemu zavodu in deželnemu odboru dobro znano, da ni družega primerne prostora za šolski vrt.

Da je še bolj očitna zloba, omenja, da je potem kreditni zavod istemu lastniku na isto zemljišče dovolil še novo posojilo v znesku 300 gl. Tako postopanje graja odločno.

e) Isti poroča o sklepnem računu onega zavoda za 1891. — Sprejeto.

f) Posl. Babudér poroča o sklepnem računu šolskega zaklada za 1890. — Sprejeto.

g) Isti o sklepnem računu učiteljsko-penzijske zakl. — Sprejeto.

h) Posl. dr. Bubba poroča o sklepnem računu deželnega zaklada za l. 1890. in predlaga, da se potrdi.

Posl. dr. Volarić naglašja, da je večina letos izključila manjšino iz odborov, a da se vidi ravno iz tega poročila, kako bi bila manjšina potrebna. Kajti prejšnja leta niso prihajala pred zbor tako zmedena poročila, kakoršno se je predložilo letos. Drzovitost je, predložiti kaj takega zboru. Govornik dokazuje s številkami, katere se nikakor ne strinjajo s predloženim računom in pošali se z večino, rekoč, da v tej zadevi ga bode gotovo razumela, ako tudi govori hrvatski. — Potem iz raznih rubrik dokazuje, kako se trosi brez obzira na proračun. — Štipendije dajejo se dijakom, ki studirajo v Italiji, da-si imamo v Avstriji dobrih zavodov (za sadjarstvo), daje se štipendij tudi nekemu italijanskemu podaniku — a našim dijakom na Reški hrvatski gimnaziji odrekajo se, ker da so v — inozemstvu! — Konečno dokaže, da je deficit večji, nego je izkazan in za pokritje navaja se ostanek prejšnjega leta, ne da bi bila zabeležena njega visokost.

i) Posl. dr. Venier poroča o sklepnem računu agrarnega zaklada za l. 1890. in predlaga, da se potrdi.

Posl. Mandić ugovarja v svojem in v imenu drugov, da se tako važna poročila tiskajo edino v italijanskem jeziku. Velik trošek te zaklade je za deželni kulturni svet. A kako je ta sestavljen, kako deluje! Riba pri glavi smrdi. Predsednik in odborniki ne razumejo našega jezika. Priznava predsedniku dr. Campitelliju, da je morda dober organizator, dober pravnik, a o kmetijstvu ne razume nič. Sploh so v kult. svetu zagrizeni naši nasprotniki, kateri delujejo proti našemu narodu.

Kakor je bil lahkomišljeno sestavljen proračun, tako se je trosilo brez smisla. V proračun stavilo se je 6100 gld. vladne podpore, a dobilo samo 2100 gld. Moral se je torej brisati v posameznih rubrikah. Prav je, da se je to storilo v prvi za potne troške, nikakor pa se ne bi bilo smelo v 5 rubr. za podpore okrajnim zavodam, v katerej se je prihranilo od proračunanih 1400 gld. celih 1000 gld.

Povsem nepotreben je trošek 4. in 6. rubrike, a izdalo se je pri 4. rubr. za pisarniške troške 600 gld. proti proračunanim 500 gld., a v 6. rubr. za italijansko statistiko 450 gld. proti proračunanim 100 gld.

Tajnik kulturnega sveta je dobro plačan iz druge zaklade, a tu se mu dajejo nove nagrade.

Gosp. zadruga so odvodne in dovodne žile srca — kulturnega sveta, a proti njim postopa se z vso zagrizenostjo, ako jih vodijo Hrvati in Slovenci. Zato ne morejo imeti nikacega zaupanja. — Podgrajska, ki izvrstno deluje, morala si je naročiti ovce Bergamaškega plemena s pomočjo c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Usiliti se jej je hotelo italijanske pluge „Aquila“, ki niso sposobni za one kraje, kar je dokazala. Zato ni dobila — nič.

Kastavska, ki tudi lepo napreduje, prosila je ameriških trt, a dobila ni niti odgovora. Tu na mizi pa najdem list, s katerim se nam ponuja 32.000 taci trt. Ravno tako ni dobila odgovora, ko je prosila za pomoč pri napravi trtnih nasadov in nabavi škroplilnic.



Pri lanjskem zborovanju kulturnega sveta stavili so naši zastopniki jako važne predloge v italijanskem jeziku, a brez koristi.

Kulturni svet ne širi kulture, nego se čuti poklicanega za misijo italijanstva. Zato ta stran zbornice nima vanj nikakega zaupanja in bode glasovala proti odobrenju računov.

j) Posl. dr. Bubba poroča o sklepnem računu zemljiško-odvezne zaklade za l. 1890. — Sprejeto.

Predsednik odloži ostale točke dnevnega reda za prihodnjo sejo, ki bode v torek in sklene zborovanje.

## Politični pregled.

### Notranje dežele.

Deželni zbor Česki. Dne 14. t. m. vršilo se je prvo čitanje vladnih pravnih predlog. Po izjavi Mladočehov, da ostanejo na svojem poznanem stališču, predlagal je poslanec knez Windischgrätz, da se predloge izroče posebni komisiji, kar je bilo tudi vsprejeto. Spravna komisija izvolila je princa Ferdinanda Lobkovic za načelnikom, Schmeykala in Trojana pa namestniki. Schmeykal je zahteval, da se k prvi seji povabi tudi namestnik, a predlog ni bil vsprejet. Pač pa so vsprejeli predlog Heroldov, da predsednik komisiji določi dnevni red za prihodnjo sejo.

### Vnanje države.

V italijanski zbornici je rekel dne 15. t. m. minister državnega zaklada — pri obravnavanjih o popravljenem proračunu — da ne bode dolgo trajalo, ko se doseže ravnotežje v državni upravi. V svojem govoru izrekel se je gospod minister za to, da se Italija posluži klavzule o vinski carini v avstro-italijanski trgovinski pogodbi.

Takozvani welfski fond, to je po pruski državi v letu 1868, zaplenjeno premoženje pokojnega kralja hanoveranskega Jurija, izroče menda vender njega sinu vojvodi Cumberlandskemu. To premoženje upravljala je vlada brez vsacega nadzorstva in so se dohodki zlorabljali za razne, ne baš častne namene.

Srbski vladni list „Srbske Novine“ prinesel je dne 12. t. m. nastopno izjavo: „Na prošnjo Njeg. Veličanstva, bivšega kralja Milana in izpolnjevanje določila §. 44. meščanskega zakonika dovolil je minister notranjih zadev dne 4. oktobra 1891, št. 15.370 prosilcu, da sme izstopiti iz srbske državne zaveze, o čemur je napravila policijska prefektura mesta beligradskega istega dne, št. 15.480, dotično pismo. To pismo ima predpisano potrdilo ministrov notranjih in vnanjih zadev ter se je dostavilo prosilcu za nadaljno uporabo. Po takem je bivši kralj Milan Obrenović prestal biti državljani kraljestva srbskega.“ Po tej izjavi ne sme se Milan nikdar več vrniti v Srbijo, izvzemši slučaj, da kralj nevarno oboli. Milan je prenehal torej biti srbski državljani in seveda tudi ud kraljeve hiše srbske. S tem izgubi tudi pravico do nadzorstva nad vzgojo kralja Aleksandra, koje nadzorstvo pripade sedaj kraljevemu regentom. Toda motili bi se, ako bi menili, da se je Milan kar tako odpo vedal vsem tem pravicam, ampak on je hoče prodati! Pravijo, da zahteva dva milijona za to svojo „žrtev“. Tak je in tak ostane, dokler bode živel. Milan se je tudi že odpovedal kot imatelj avstrijskega pešpolka št. 97.

Na mesto umorjenega diplomatskega agenta Vulkovića imenovala je bolgarska vlada Dimitrova diplomatskim agentom v Carigradu.

## Različne vesti.

Njeno Veličanstvo, presvetla cesarica odpotovala je učeraj ob 11. uri predpo-

ludne iz grada „Miramar“ na otok Krk, kjer ostane kaka dva meseca. Poveljnik ladiji, na kojoj se je ukrcalo Njeno Veličanstvo, je linijske ladije kapetan, Conte Cassini.

Njeg. Veličanstvo presvetli cesar odpeljal se je iz Miramara v predučerajšnjem popoldne ob 4½ uri.

Tržaški mestni svet imel je sinoči svojo sejo. K naredbi namestništva, da naj bi občina odposlala svoje zastopnike k komisijonalnim obravnavanjem glede osnove jedne slovenske narodne šole v mestu, stavljal je šolski odsek nastopni predlog: „Ker obstoje v naših predmestjih slovenske šole, koje morejo brez vsake težave obiskovati otroci slovenske narodnosti, bivajoči v mestu, ali pravo za pravo na periferiji mesta, in se gotovo ne pokaže potreba osnove slovenske šole v mestnem obsežu, je šolski odsek tega menenja, da mestni svet ne odpošlje nobene zastopnika k tem komisijonalnim obravnavanjem.“ Ta predlog je bil vsprejet z vsemi glasovi proti glasovom okoličanskih zastopnikov in menda jednega svetnika na desnici. Za danes nam prostor ne dopušča govoriti obširneje o tem sklepu.

Iz deželnega zbora isterskega. V seji dne 15. t. m. interpeloval je posl. Laginja vlado in deželni odbor radi pristranosti pri podeljevanju stipendijev. Deželni odbor ni hotel dati odgovora, ker je bila interpelacija pisana hrvatski. — Posl. Flego je interpeloval vlado in deželni odbor radi imenovanja občinskega zdravnika v Buzetu. Deželni odbor noče odgovoriti iz istega uzroka. Vaprejali so potem postavu, s koje se proglašata Mali in Veliki Lošinj zdraviliščem in postavu, s koje se uvrščajo kvarnerski otoki v obsojje za pogozdovanje Krawa.

Kako to? Slučajno nam je došlo v roke letno poročilo „društva tiskarjev, kamenopiscov in kamenotiskarjev na Kranjskem za leto 1891.“ Čudom smo se pa začudili, videči, da je to poročilo od prve do zadnje besede nemško, izvzemši naslov in nagovor, ki sta dvojezična. Čuditi se moramo tembolj, ko nam je znano, da ima Ljubljana pet narodnih tiskarn in jedno samo nemško, a še gledé na to poslednjo je obče znano, da se redi in pase iz slovenskih jaslí; — čuditi se moramo temu klečeplazenju pred nemškim tiskarskim življenjem, došlim iz tujine, ako pomislimo, da je mej 72 člani, 59 Slovanov, a le 13 Nemcev, a še mej temi „Nemci“ je šest Ljubljanačanov po rodu. Žalostno!

Italijanski modrijani imajo v Trstu le malo sreče, kar kaže, da pretiranemu italijanstvu v Trstu ne veje tako ugoden zrak, kakor je misliti, ako se čitajo tržaški časopisi. Nedavno je prišel tu sem nek italijanski „filozof“, profesor Sbarbaro iz Rima ter imel tu par javnih predavanj, katera sta bila neki prav dobro obiskovana. Vsi tržaški listi so tedaj hvalisavo pisarili o velikanskih umnih zmoglostih in učenjaški dovršenosti rečenega filozofa ter vabili učenega moža, da priredi še jedno predavanje. Sbarbaro je potem še taval v Pulju, Gorici, na Beneškem ter se dal pogovoriti, da je obljubil za minolo nedeljo popularno predavanje o socializmu. Ali predavanje to se ni moglo vršiti radi „nepričakovanih ovir“ — ker so nekda učenega modrijana v Latisavi na Beneškem natepli radi njega prevročih idej — ter se je moralo preložiti na jutrašnji večer v gledališču „Rossetti“. Kar najbolj označuje značajnost in doslednost tržaških Lahonov, je pa sledeče. Sbarbaro je protivnik onih modernih socialnih idej, o kojih trde, da zastopajo laško delavstvo v Trstu. Nekateri teh delavcev so se tudi oglasili ter javno grajali njega socialno modrovanje. To je bilo zadosti, da zapre sapo laškim časopisom tako, da so od prevelike hvale koj preskočili k graji in kakor so začetkom hvalili Sbarbaro kot veleuma in prvega modroslovca, zamečajo ga danes

mej pustolovce, klepetulje ter, potegnivši z onim parom laških delavcev, odganjajo občinstvo sploh od predavanja, ki se bode vršilo jutri. Pisava ta označuje zopet kakšni figa-možje so nekateri lahonski politikomešaleci v Trstu in laška žurnalistika v obče. —

Zidarji namerujejo, kakor beremo v tržaških časopisih, sklicati nek shod, na katerem se imajo določiti pogoji, plača in doba dnevnega dela za zidarje sploh. Poseben odbor naznanil je to zadevo laškemu društvu „Società Operaia“ ter prosil, da isto vzame stvar v roke ter jo izvrši. Društvo to je tudi obljubilo zavzeti se za zidarje ter izposlovati pomoč pri društvu inženirjev in arhitektov v Trstu. Vendar pa „Operaia“ ne daje zidarjem dosti upanja, da bi se zadeva rešila za nje ugodno. Brez dvojbe bodo Lahji, ako se jim posreči le mrvico koristi doseči za delavce, obesili to na veliki zvon ter razupili kot velikansko pridobitev zahtevajoč od delavcev, da za to zatajé svoj jezik in mišljenje. Kolikor je nam znano, so tržaški zidarji zvečine samo slovenskega rodu, okoličani in nekoliko zunanjih Slovencev; istotako je uprav mej okoličani največ podjetnikov del. Radi česar bi bili zidarji gotovo boljše učinili, da so se privatno pomenili ter se v svojem krogu posvetovali in določili ali pa zadevo poverili slovenskemu delavskemu društvu. Brez dvojbe bi isto dosegli, kolikor s tem, da so se zatekli k najhujšemu lahonskemu društvu.

„Mattino“ se repenči. V tem ko so vsi drugi listi modro molčali zadnje dni v zadevi slovenske šole v Trstu, menda pričakujoč sklepa mestnih očetov, ter je celo rudeči „Indipendente“ o tem zinil le par stvarnih besedi, razkoračil se je minolo nedeljo poluurađni „Mattino“ ter prevešal iz židovske „Presse“ par laži o tej šoli sklenil svoje čenče tako le: „Noi aggiungiamo che nessuno potrà obbligare a pagare di nostra scarsella le scuole che gli sloveni si sognano di piantare nell'italiana Trieste. Cantino e fischino, ma questo gusto non l'avranno!“ — Torej denar, ki ga plačuje slovenski davkoplačevalec v občinsko blagajno, ta je laški denar?! S pridelnem „italiana“ je „Mattino“ menda hotel samo označiti, da se v Trstu sploh od nasprotni strani dela, da Trst postane res — italijansk. Sicer pa nimajo mestni očetje v znani kolibi v zadevi slovenske šole izreči zadnjo besedo. K večjem bodo napeli vse svoje moči, da jo prepredijo, ali tudi mi ne bomo mirovali, dokler se nam ne izvrši pravica.

Pojasnilo. Italijanski listi poročajo, da je neki C. D. iz Podgrada poslal za „Lego nazionale“ tam nabrani znesek. Ker se je marsikdo začudil, čitajoč to vest, pojašnjujemo, da se je denar nabral v tako zvani „Italiji“, katera šteje 6 tujcev, vse take, ki ne bi smeli na tak način demonstrovati, ker bi morali pomisliti na svojo odvisnost. Se ve, da v sedanjih razmerah marsikdo pozablja na to, a mogoče je vedno, da se razmere sčistijo. Vsekako pa občudujemo enega, katerega hrani znani rodoljub Goriški. S.

Družbe sv. Cirila in Metoda ženska podružnica v Ormoži je imela 21. svečana t. l. svoj prvi občni zbor. V načelnništvo so voljene p. n. gospe in gospice: Roza Miklova, prvomestnica, Tilika Freuensfeldova, tajnica, Micaika Sova, blagajničarica; njihove namestnice so: Amalija Vrtnikova, Terezija Magdičeva, Tilika Kandričeva. Mlada podružnica vrlo vspeva in ima že 4 ustanovnice, 43 letnic in 13 podpornih udov; osem dni po prvem občnem zboru pa nam je poslala 100 gld. Naj bode Ormož s svojo novo žensko in vzgledno moško podružnico bodrilo drugim slovenskim mestom in trgom! — Isti dan kot v Ormoži, imela je tudi podružnica v Ponikvi občni zbor, katerega so se udeležili domoljubni Šmarčani, Šent Jurčani in Celjani. Č. g.

župnik Matej Vrečko je dal lepe podoče, da se z njimi ozaljšali prostori za zborovanje. Sploh načelnništvo jako hvali neutrudno delovanje č. g. župnika za našo družbo. In res so samo njegovi služabniki darovali 3 gld. 40 kr. — Pri zborovanju so bili navzoči tudi kmetski posestniki iz okolice, ki kažejo veliko navdušenje za narodno stvar. — Iskreno se zahvaljujemo vrlim domorodcem, ki se trudijo, da podpira celo prosti narod namene naše družbe. Šad takega domoljubnega delovanja je sploh občno zanimanje za našo družbo, posebej pa še n. pr. veseli pojav, da smo dobili v kratkem času zadnjih treh dni devet darov iz raznih krajev slovenske domovine.

### Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so nabrali povodom krsta prvorojenca v družini Josipa Čehovina 2 gld. 74 kr. Slovenci posnemajte ta lep vzgled! — Karol Hut voj. župnik iz Zagreba daroval je 2 gld. 50 kr.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah bode imelo v nedeljo 27. t. m. ob 1½. uri pop. v dvorani krčme „Pri društvu“ svoj redni letni občni zbor.

Predsedništvo „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ nam javlja, da se je pri občnem zboru novo izvoljeni blagajnik, g. A. Ružička, zahvalil na tej časti ter da blagajniški posel nadaljuje gosp. Ivan Prelog.

Člane „Del. podp. društva“ opozarjamo, da je v nedeljo ob 5. uri popoldne volilni shod v društvenih prostorih.

Zdraviško društvo. Danes zvečer ob 7½. uri predaval bode v veliki borzni dvorani gosp. dr. Schiavuzzi o „nalezljivih boleznih“.

„Rojansko posojilno in kons. društvo“ naznanja tem potem svojim udom, da bode imelo svoje uradne ure: vsako sredo zvečer od 6—7. ure in vsako nedeljo od 9—10. ure predpoludne. Udje, ki so še minolo leto pristopili, se vabijo, da pridejo po svojo dividendo, ako so vplačali svoj delež, ali da prinesejo seboj svojo zadružno knjižico, da se jim dividenda pripiše k vplačilom. Novi udje naj se priplačajo omenjene dni v društveni pisarni v Rojanu.

Vreme. Ker se ni mraz zjezil v pravi zimi ter je pustil pustnim norcem uganjati svoje burke, pokazal je v postu svojo moč. In zares smo imeli zadnje dni hude dneve, snega, požledi in mraza. V nedeljo je skoraj ves dan snežilo, a sedaj se je sneg otajal in upati je, da napoči zaželeno pomlad v vsej svoji krasoti.

Umrlo je v Trstu od sobote 6. marca do včetega 12. marca 63 možkih in 51 žensk; skupno torej 114 oseb.

Drobnosti. 24letni mornar M. Kusevič je barval Lloydov parnik „Narenta“ ter izgubivši ravnotežje padel v morje mej parnik in breg tako nesrečno, da se je močno poškodoval v obraz, zlomil si desno roko in razbil čeljusti. Prenesli so ga v bolnico, kjer težko okleva. — Zaprl so necega 32letnega Jos. Gorupa, obdolženega tatvine izvršene pri nečem vratarju v Trstu. — V luknjo so odvedli tudi neko 33letno gospodično iz Dubrovnika, ker je rada zmikala tujo robo.

Samomor v bolnici. Nek 29 letni Anton Schuman delavec iz Trevisa ležal je kacic deset dni v bolnici bolan na jetiki. V nedeljo zjutraj, ko se je postrežnica oddaljila od njega, izdril je samokres izpod blaznice ter se ustrelil. Čudno je pa, da se v Trstu celo v bolnici s samokresom ubivajo. Tako nevarno orodje bi morali vendar odstraniti od onih, ki v bolnici iščejo zdravniške pomoči.

## Poziv.

V nedeljo ob 5. uri popoldne je v prostorih „Del. podp. društva“ posvetovalje radi volitve novega odbora pri prihodnjem občnem zboru tega društva.

V Trstu 14. marca 1892.

Ivan Hvastja  
načelnik nadzornikov.



## Domači oglasi.

### Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

**B. Modic in Grebenc,** na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

**Anton Počkaj,** na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskalice. Cl.

**Gostilna „Štoka“**, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

**Ivan Prelog** priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molina a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

**Gostilna „Alla Vittoria“** Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

**Josip Kocjančič,** Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

**Andrej Kalan,** čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

**Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“** v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarar. Cl.

**Martin Krže,** Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

**Tiskarna „Dolenc“** (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Cl.

**Anton Lampe,** naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

**Ivan Umek,** čevljarjski mojster, Via Romanica št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko spadajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60--18

**Anton Vrabec,** trgovina z stekleno, lončeno in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškimi in vnanjimi Slovincem. Cl.

**Gostilna „Alla Croce di Malta“** Via Valdirivo št. 19 (pogled Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškimi Slovincem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosil gostilničar Ivan Širca. Cl.

**U. Mrevlja,** Via Belvedere št. 19, priporoča slav. občinstvu vsake vrste moko, otrobov, turšice, ovsa in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

**Ivan Kanobel,** nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na deželo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

**Vekoslav Moder,** pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moko itd. po najnižjih cenah. Cl.

**Mlekarna Frana Gržine** iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponerosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Isti je odprl tudi podružnico v ulici S. Sebastiano blizu solnega trga. Cl.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

**Franjo Delak** Piazzetta Cordarioli št. 3 blizu novega trga, prodaja izvrstno jestvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

**Karol Colja,** žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domač kranjski brinovci po 1 gld. 80 kr. boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter. Cl.

**Anton Krajcar,** Piazza Barriera vecchia, chia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

**Anton Šuka** Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po najnovejšem kroji. V njega delavnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koje se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

## Na obroke

po eden in dva goldinarja na mesec prodaja podpisani postavno dovoljene loterijske srečke; žrebanje 3 do 6krat na leto, dobitki od 10 do 150 tisoč gld.; po plačanju prvega obroka vsakdo je lastnik srečke. Podpisani prevzame tudi verifikacijo vsakovrstnih starih in novih loterijskih srečk in papirjev proti jako nizki proviziji.

Karol Hrovatin  
Caffè Commercio.

1-3

## Lesna obrt in trgovina.

V vseh strokah lesne trgovine, bodisi v pisarniških bodisi v praktičnih delih vsestransko dobro izveščen uradnik, ki ima mnogo skušenj tudi v drugih trgovinah in nje knjigovodstvu, zmožen nemškega, laškega in francoskega jezika v govoru in pisavi, slovenskega in deloma tudi ogrskega pa v govoru, išče svojim zmožnostim in znanju primerne službe. Zahtevo glede plače skromne. Iskaže se lahko z najboljšimi priporočili. Nastop službe na željo takoj. Prijazne ponudbe naj se blagovole poslati „sub: Adria“: na administracijo „Edinosti“.

1-3

## FILIJALKA

e. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

### Novci za vplačila.

| V vredn. papirjih na  | V napoleonih na        |
|-----------------------|------------------------|
| 4-dnevni odkaz 2 1/2% | 30-dnevni odkaz 2 1/2% |
| 8- " " 3%             | 3-mesečni " 2 1/2%     |
| 30- " " 3 1/2%        | 6- " " 2 1/2%          |

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 15. januarja, 19. januarja in 10. februarja.

### Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

### Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Grac, Hermannstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomouc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškove.

### Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-5 pri odbitku 1/100 provizije.

### Predumji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

### Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 11. januarja 1892.

6-24

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštnine 24-6 franko!

## Prečastiti duhovščini

se v ljudno podpisani priporočam za napravo crkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: Monštranc, kelihov, ciborije, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. Na željo pošljem ilustrovane cenike franko.

## Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz).

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštnine franko!

## Marija vdov. Juliany

V TRSTU

razpošiljalnica v poštinih zavetih po 5 kil. priporoča se sl. občinstvu zagotavljačo odpošiljati izbrano blago, kakor pomaranče, limone, mandarine, fige (smokve), suho grozdje in vsakovrstno suho sadje iz iztoka, kavo čaj, delikatese itd. kakor tudi listje iz lovora „thuj“ itd. — Vse 13-13 po najnižjih dnevnih cenah.

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazež, zadavica, rora, zapala ustiljuh itd.

moğu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

1-8

## Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo nimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponajviše. Zato treba uvijek zahtijevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Cena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnih ljekarnah svijeta. 23-52

## Gostilna Piano

v Križu pri Trstu priporoča se sl. občinstvu zagotavljačo dobro postrežbo z izvrstnimi vini in okusno kuhinjo.

Črno vino po 36 kr. liter.

Belo „ „ 32 „ „ 2-12

## Tvari za odjela.

Peruvien i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igranje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4-14 itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, što ih posvud nudaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

## Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna na kontinentu.

U mojem stalnom skladištu u vrijednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručaba uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava sljeparija, kad tvrde sa suknom objelodanju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci nazoraka od zastarelih težko prodajućih se komada, koji nisu vredni niti trećinu navadne kupovne cijene.

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se il se povrat novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cimu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24-1 preko 10 for. franko. 4-24

Doplaje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francuskom jeziku.

## Nič već kašlja!

Balsamski pectoralski prah ozdravi svak kašelj, plućni i bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekamni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg katilja velja 30 novč. 18-100

## Naznanilo!

Podpisani čuti se dolzan javiti, da kakor prejšnja, tako se tudi letos v Bosni Hercegovini proti sredi februarja začne dela pri Zelenih cestah, ki se bodo najbolj razvila v mesecu marcu.

Da bi delalci, ki so tja dol namenjeni, ne zgubljali v Trstu časa (čakajoči odhod parnikov trošče denar po nepotrebnem, zakaj hrana in stanovanje sta draga) vsojam si naznanjati, da bodo brzi Lloydovi parniki ki plujejo moj Trstom-Metkovićem, v 36 urah od danas na prej odhajali vsako nedeljo in četrtek ob 7 urah zjutraj.

## TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9-12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10-12. ure dop. Obresti na knjižice. 3%  
Plačuje svak dan od 9-12. ure opoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld mora se opovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.  
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 4%  
Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 gld. po 5%  
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v 4 1/2%  
Večje svote po 4 1/2%  
Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.  
TRST, 9. januarja 1892 6-24

## V Št. Petru

na Notranjskem

bodemo imeli štiri letne semnje in sicer: 17. marca, 17. julija, 9. avgusta, 6. oktobra. Priporočamo se za obilen obisk.

FRAN GRŽINA.

## Brnsko mlekarstvo v Brnu.

Dober, zdrel sir-opečnjak (Ziegelkäse) komad 20 kr. 3-10  
Dober, zdrel švicarski sir, kilo 40 kr. Sir za desert, kilo 1 gld.  
Razpošilja se po deželi točno in po poštne povzetji. — Prekupei dobe rabat.

## 500 goldinarjev

dobi svak bolnik na pljučah, koji nebi našel gotove pomoči v porabi maltoznega izdelka. Kašelj, hripavost, naduha, katar na pljučah in v sapniku, izmečki itd. prenehajo že v malo dnehi; na stotine je rabilo že ta izdelek z vsehoh. Maltoza ni tajno sredstvo, ampak priroja se po vplivanju slada na turkice. Na ogled so spridevala najvišjih avtoritet. Cena: 3 steklenice z zabojm gold. 3, 6 steklenic gold. 5, 12 steklenic gold. 9.

1-6 Albert Zenkner 4-8  
iznajditelj maltoznih preparatov, Berlin (26).

## Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto. Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

## Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezeek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vstevki pouk o uporabljanju.

Razum teh specialitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likërov itd. najboljše in nenadkriljivo kakovosti. Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

## Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20-20 in PRAG. 29-50  
Iščejo se solidni zastopniki.

## Carlo Pirelli

mejnarnadni agent in spediteur

TRST in REKA.

Opomba. Kdor se obrne do predredencev naše agencije, zadostuje, da povpraša vsako uniformovano osebo, katera mu bude povedala.